

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа с.Тоора-Хем имени Л.Б.Чадамба»

«Согласовано»

Руководитель МО

Чоодунай В.В. / Чоодунай В.В./

Протокол № 1 от
«30» 08 2023г

«Согласовано»

Зам. по УВР

Серенмаа Д.К. / Серенмаа Д.К./

«30» 08 2023г

2023 г

Рабочая программа

по родному (тувинскому) языку
(наименование учебного предмета (курса))

3 «а», «в», «г», «д» начальная общеобразовательная школа
(уровень, ступень образования)

2023-2024 учебный год
(срок реализации программы)

ФИО учителя (преподавателя), составившего рабочую учебную программу:
Куулар Эма Чижир-ооловна - учитель начальных классов, высшая категория,
Шимээлге Галина Алексеевна - учитель начальных классов, высшая категория,
Чоодунай Виктория Викторовна – учитель начальных классов, высшая категория,
Оюн Урана Очуровна - учитель начальных классов, первая категория
(преподаваемый предмет, квалификационная категория)

с.Тоора-Хем

2023-2024 учебный год

Тайылбыр бижик

3-ку класстын тыва дыл программазын Тыва Республиканын ниити ооредилгезинин эге школага 1-4 класстарга тыва дыл талазы-биле

куруне стандарттарынга дууштур тургускан. Ук программа Тыва Республиканын ооредилге, эртем болгаш аныктар политиказынын ямызынын ооредилге-методиктиг човулелинин чопшээрели-биле 2008 чылда чырыкче парлаттынып ундуртунген.

Ооредиглиг план Э.Д. Ондарнын «Методиктиг сумелеринин» (дорт чылдыг эге школанын 3-ку класынын «Тыва дыл» ному-биле ажылдаар башкыларга дузаламчы. Кызыл – 1988ч) дузазы-биле ажыглаттынмышаан, уругларнын шингээдип алган билиглерин, мергежилдерин, чанчылдарын тыва дыл программазынын негелделеринге дууштур эге класс башкыларынга А.А. Алдын-оолдун «Диктантаылар болгаш эдертиглер чыындызы» - биле хынаарын сумелеп турар. Тыва Республиканын ниити ооредилгезинин национал девискээр кезээ 3-ку класс оореникчилеринин ниити сайзыралынче, оларнын билиинин практиктиг болурунче угланмышаан, программаны тургузарда эртемниинин, дес-дараалашкаанын, коргузуглуунун болгаш коммуникативтиг принциптерге даянып база уругларнын назы-харын барымдаалап тургаш тургускан.

3-ку класска Ш.Ч. Сат, Н.Ч. Дамба, Н.М. Ондар «Тыва дыл» номун Тыва Республиканын ниити болгаш профессионал ооредилге ямызы бадылап, 2013 чылда парладып ундурген.

Ниитизи-биле программа ёзугаар 3-ку класска тыва дыл неделяда 3 шак, чылда 102 шак кылдыр бердинген.

Программада негелделер дараазында болуктерден тургустунган:

- 2-ги класска алган билиглерин, мергежилдерин болгаш чанчылдарын системажыдып катаптаары;
- уннер болгаш ужуктер;
- состер;
- чугаа кезектери;
- домак;
- чыл дургузунда ооренгенин катаптаары.

1-4 класстарга тыва дыл устуку класстарга ооренир тыва дыл болгаш литература эртемнеринин белеткел чадазы болбушаан, колдуунда-ла практиктиг сорулгаларны чедип алырынче угланган.

3-ку класска тыва дылды ооредириринин кол сорулгалары:

1. Уругларны медреселдиг-биле шын номчуур, бижир болгаш шын чугааланыр кылдыр ооредир;
2. Оларга торээн дыл литература талазы-биле эге билиглерни бээр;
3. Уругларны ном ажыглаарынга чанчыктырар болгаш оларнын дылга сонургалын, номчулгаже болгаш билиглерже чуткулун хайныктырар;
4. Номчулга болгаш бижилге-биле холбаштыр бойдусту, ниитилел амыдыралын хайгаараарынга ундезилээш, оореникчилерни материалистиг узел-бодал-биле чепсеглээр;
5. Уругларны мораль болгаш этика талазы-биле кижизидер;
6. Ооренип турар чуулдерни сайгарып, болуктеп деннеп, туннеп билиринге, оларнын иштинден кол богаш чугула чуулдерни тып, тайылбырлаарынга оореникчилерни чанчыктырар.

Программаны тургузуп тура дараазында принциптерни сагаан:

1. Коммуникативтиг принцип. Уругларнын тыва дылда аас-чугаазын харылзаалыг чугаага сайзырангай, тодаргай болуру - биле ангы-ангы хевирлерин ажыглап билиринге ооредир.
2. Торээн дылын шын, медреселдиг ажыглап билириниё принциви.
3. Коргузуг материалдарын ажыглаар принцип.
4. Дес-дараалашкаан барымдаалаар принцип.
5. Уругларнын назы-харын барымдаалаан принцип.

Тыва дылда ооредилге программазын шингээттингенинин чижек туннелдери.

Торээн дылды ооренгенинин туннелинде оореникчилер тыва дылды чон аразында харылзажырынын болгаш национал культуразынын кол херексели деп медресеп билген турар ужурлуг. Ынчангаш уругларнын торээн дылынга эки хамаарылгазы, дылды шын, частырыг чок ажыглапбилиринден хамааржыр. Тыва дыл уругларга

ооредилгенин кол дозу база даап боданыышкынынын, медресе билишкенинин, чогаадыкчы чоруунсайзырадырынга кол херексел болур.

Тыва дылды ооренип турар уеде оореникчилер аас – биле болгаш бижимел харылзаалыг чугаага бодунун чогаадыкчы чоруун ажыглап, херек медээ - дыннадыгны, ооредилге даалгаларын кууседиринге янзы-буру номнардан (ооредилге номнары, энциклопедия, словарьлар, солун-сеткуулдерден) тып ооренир.

Торээн дылды ооренгенинин туннелинде оореникчилерниё чаа ооредилге материалын оорениринге сонuurгалы бедип, тыва дылды улаштыр бедик чадага оорениринин дозу болур.

Кижизидилге талазы-биле алырга, уруглар чугаа культуразыныё чурумунга, аас чугаазынга, торээн дылынга хамаарылгазы чоннун сагыш-сеткилинин бедик кодурлуушкунунун херексели деп билип алыр ужурлуг.

3-ку классты доозуп тура тыва дылда программаны билип алганынын планнатынган туннелдери.

Личностуг.

оореникчилернин ооренип алган турар билиглери:

- Тыва дылды боданырынын болгаш чон аразында харылзажырынын эн-не кол херексели деп медресе билири.

- ооредилгенин чедишкенин болурунун чылдагаанын тып билири;

- Тыва дылды билири дээр-ле национал культуранын чоргааралы болур.

- Кижилернин угаан-бодалын болгаш сагыш-сеткилин илередир дылдын ангы-ангы хевирлерин сайзырадып билири

- Чоннун аас-чугаазынын аялгаларынче кичээнгей салып билири.

- Тыва дылга сонuurгалы бедип, ону хандыр ооренири болур.

- Аас болгаш бижимел чугаага дылды кайы хире билерин боду хынап билири болур.

- ооредилгеже, эртем – билигже чуткулдуу;

Оореникчилерге хевирлеттинер билиглер:

- Торээн дылын камнап билер болгаш оон сайзыраарынга бодунун улуг-хуузун кириштирип турарын медресе билири.

- Тыва дылды эстетиктиг овор-хевирнин кижизиттинеринге, кижилер аразында харылзаанын дозу кылдыр шилип алыры болур.

Предметтиг.

Оореникчилернин ооренип алган турар билиглери:

- шын бижилгезин ооренип алганы состерлиг 45—55 хире состуг созугледди чараш хол-ужуу-биле чазыг чокка дужуруп азы адап бээрге

бижири, анаа херек таварылгаларда улуг секти, айтырыг болгаш кыйгырыг демдектерин шын салыры;

- фонетиктиг сайгарылганы кылыры: демдектерин шын салыры; чарары, ажык болгаш ажык эвес уннерни ылгап, состерде уннерни болгаш ужуктерни шын тодарадып билири;

- состерни тургузуг талазы-биле сайгарып билири (дазыл, чогаадылга, оскертилге кожумактарын ылгаар);

- чугаа кезектерин болгаш оларнын грамматиктиг демдектерин (чуве адынын санын, падежин, кылыг созунун уелерин) билири;

- домакта состернин аразында харылзаазын тургузар, оларны сос каттыжышкыннарын-га чарар;

- домактарнын бодун синтаксистиг сайгарылгазын кылыр: чугаалаар сорулгазынын аайы-биле оларнын янзызын тодарадыр, чугула болгаш ийги черге кижигуннерин ангылаар, оларнын аразында харылзаазын айтырыглар дузазы-биле тургузар;

- коллективти-биле тургускан план езугаар 45—50 хире состуг эдертиг болгаш чогаадыг бижиир.

Оореникчилернин ооренип алыр аргалары.

- Тыва дылда синоним, антоним состерни деннеп тургаш тып билири;

- Бердинген состун долу фонетиктиг сайгарылгазын кылып билири;

- Бодунун кылган ажылын долузу-биле хынап, бодунга демдекти шын салып билири;

- Чогаадыг бижип тургаш бодунун узел-бодалын долузу- биле бодунун состери-биле аас болгаш бижимел хевирге дамчыдып билири;

- Домакта состернин аразында харылзаазын тып, оларны сос каттыжышкыннарынга чарып билири;

- Домактын синтаксистиг сайгарылгазын кылып билири;

- Чугаа кезектерин тып, ангылап билири;
- Орфографтыг частырыг туруп болур черни сос иштинден тып билири;

Чогаадыкчы ажылдар.

Оореникчилернин ооренип алган турар билиглери:

- План езугаар созуглелди тургузуп билири;
- Бердинген чуруктарга чогаадыгларны тургузуп чогаадып билири;
- Даалгаларлыг мергежилгелерни шын, медеделдиг кылып билири;
- Тыва дыл кичээлдеринде билиглерин херек кырында чогаадыкчы ажыл уезинде, бодалдарын илередирде, аас болгаш бижимел чугаа уезинде ажыглап билири;

Оореникчилернин ооренип алыр аргалары:

- Бодунун чогаадыынга чурук чуруп билири;
- Дылдын дурумнерин ажыглап тургаш бодунун бодалдарын илередип билири;
- Домактарда кылган частырыгларны тып, эдип билири.
- Эгезин берген чугааны улаштыр чогаадып билири;

МЕТАПРЕДМЕТТИГ

Регулятивтиг

Оореникчилернин ооренип алган турар билиглери:

- Кичээлде кандыг сорулга салдынганын билген турар.

Кичээлдин сорулгаларынга хамаарыштыр бодунун кылыр ужурлуг ажылдарын планнап алыры.

- Бодалгалар бодаарда кандыг аргалар ажыглаарын медеделдиг шилип алыр ужурлуг.
- Ооредилге уезинде берген даалгаларны дес-дараалаштыр база алгоритм езугаар кылып билер ужурлуг.
- Бодунун болгаш эжинин орфографтыг болгаш бижик демдектеринге кылган частырыгларын база боду бодун хынап билер ужурлуг.

Оореникчилернин ооренип алыр аргалары:

- Башкы-биле демниг ажылдажышкын уезинде бердинген темага чаа сорулгаларны салып билири;
- Кылган ажылдарынга болгаш ажыл уезинде бот хыналданы шын кылып турарын сайгарып, шинчилеп билири;
- Бодунун ажылын планнап билири;

Ооредиглиг

Оореникчилернин ооренип алган турар билиглери:

- Ооредилгеге херек билиглерни энциклопедияларны, словарьларыны, справочниктерни, ооредилге номнарын, Интернетти ажыглап тургаш тып билири;

- Тыва дылда схемаларны, модельдерни, демдектерни ажыглап билири;

- Белен таблица, схемаларны, созуглелдерни долдуруп билири;

- Дылда уннерни, ужуктерни, состун кезектерин, домак кежигуннерин, бодуун домактарны тып, анализтеп, сайгарып, деннеп, болуктеп билири;

- План езугаар ооренген материалды болуктеп, туннеп билири;

- Номчаан созуглелдеринден кол утка илередип турар домактарны тып билири;

- Состерде орфограммаларны тып билири;

Оореникчилернин ооренип алыр аргалары:

- Херек билиглерни библиотекалардан, ооредиглиг литературадан болгаш Интернеттен тып билири;

- Медеделдиг болгаш хостуг аас болгаш бижимел чугааны тургузуп билири;

- Логиктиг угаап боданышкынын аас болгаш бижимел чугаага шын тургузуп билири;

- Алган медеэлерни критиктиг унелеп билири;

Коммуникативтиг

Оореникчилернин ооренип алган турар билиглери:

- Чугаанын диалог хевирин билири.

- Эжи-биле ажылдап тургаш кайы арга шын дээрзин эжинин узел-бодалы-биле деннештирип тургаш ниити туннел ундуруп шыдаар ужурдуг.

- Оореникчилер аразында сумележип тургаш ниити туннеди ундуруптери

- Бодунун узел-бодалын илередип билири.
 - Билдинмес чуул бар болза катап айтырып тургаш билип алыр аргалыг.
 - Бот-боттарынын аразында хынажып база кошкак ооренир эштеринге дуза кадып шыдаар ужурлуг.
- Оореникчилернин ооренип алыр аргалары:
- Салып алган сорулгаларын чедип алырда оске кижилернин узел – бодалдарын база дыннап, унелеп билири;
 - Уруглар боттарынын аразында дузалажып тургаш бот-боттарынын аразында хыналданы шын чорудуп билири;
 - Аас чугаага ооренип алган билиглерин шын ажыглап билири;
 - Эжинге дамчыдар херек медээни долу болгаш дес-дараалашкак кылдыр дамчыдып билири;
- Тыва дылда чыл тончузунде оореникчилернин билип алган турар ужурлуг билиглери.
- Оореникчилернин ооренип алган турар билиглери:
- Тыва дылды боданырынын болгаш чон аразында харылзажырынын эн-не кол херексели деп медереп билири.
 - Ооредилгенин чедишкинниг болурунун чылдагаанын тып билири;
 - Состун тургузуу: дазыл, чогаадылга, оскертилге кожумактары;
 - Чугаа кезектери: чуве ады, демдек ады, кылыг созу, эдеринчилер;
 - Домак кежигуннери: чугула болгаш ийиги чергенин кежигуннери.
 - Коллективтии – биле тургускан план езугаар 45-50 хире состуг эдертиг болгаш чогаадыг бижиир.
 - Тыва дыл кичээлдеринде билиглерин херек кырында чогаадыкчы ажыл уезинде, бодалдарын илередирде, аас болгаш бижимел чугаа уезинде ажыглап билири;
 - Ооредилге уезинде берген даалгаларны дес-дараалаштыр база алгоритм езугаар кылып билир ужурлуг.
 - Ооредилгеге херек билиглерни энциклопедияларны, словарларны, справочниктерни, ооредилге номнарын, Интернетти ажыглап тургаш тып билири;
 - Эжи-биле ажылдап тургаш кайы арга шын дээрзин эжинин узел-бодалы-биле деннештирип тургаш ниити туннел ундуруп шыдаар ужурлуг.
- Оореникчилернин ооренип алыр аргалары:
- Чугаа кезектерин тып, ангылап билири;
 - Орфографтыг частырыг туруп болур черни сос иштинден тып билири;
 - Торээн дылын камнап билир болгаш оон сайзыраарынга бодунун улуг-хуузун кириштирип турарын медереп билип, эстетиктиг овор-хевирнин кижизиттинеринге, кижилер аразында харылзаанын дозу кылдыр шилип алыры болур.
 - Дылдын дурумнерин ажыглап тургаш бодунун бодалдарын илередип билири;
 - Медерелдиг болгаш хостуг аас болгаш бижимел чугааны тургузуп билири;

ПРОГРАММА. 3-ку класс.

Фонетика, грамматика, шын бижилге болгаш чугаа сайзырадылгазы
КАТАПТААШКЫН. Уннер болгаш ужуктер (бо темага хамаарышкан ажылдарны ооредилге чылынын дургузунда чорудар). Ажык болгаш ажык эвес уннер, оларны ужуктер-биле демдеглээри. Состун дазылын тодарадыры. Торел состер тывары. Состерни кожурери. Состернин слог болгаш ун-ужук анализи, состерни хажыдыышкын чок, ужуктер кагбайн, ужуктер солувайн, бижип чанчыгарынга оон ужур-дузазы.

Дакпырлап бижиир ажык эвес уннер.
 Дулей (куштуг болгаш кошкак), ыыткыр кошкак ажык эвес уннерни шын бижиири.
 Ъ (кадыг демдек) хереглээри.
 Домак. Домактын чугула кежигуннери.
СОСТУН ТУРГУЗУУ. Состун уткалыг кезектеринин дугайында ниити билиг: дазыл, чогаадылга болгаш оскертилге кожумактары.
 Дазыл, чангыс дазылдыг состер. Оскертилге кожумаа.
 Тургузуу бодуун состернин оскертилге кожумактарынын тып билири.
 Чогаадылга кожумаа. Бодуун тургузуглуг состернин чогаадылга кожумактарынын тып билири.
 Состерге чогаадылга болгаш оскертилге кожумактарынын дес-дараалашкаа.
 Сос иштинге тт, нн, кк деп дакпырлаан уннернин ужуктерин бижиири.

Тып, тик, ток, тырт, теп, тут деп состерни болгаш оларнын уткалыг хевирлерин шын бжири.
ЛЕКСИКА. Состун лексиктиг утказын тодарадыры. Кожурген болгаш хой уткалыг состер тывары.

Оларны чугаага шын ажыглап билири.

ЧУГАА КЕЗЕКТЕРИ. Чугаа кезектери-биле ниити таныжылга: чуве ады, демдек ады, кылыг созу, ат орну, наречие, сан ады, эвилелдер, эдеринчилер, артынчылар.

ЧУВЕ АДЫ. Чуве ады, оон утказы, айтырыглары. Чуве адынын саннарга оскерлири (чангыстын саны, хойнун саны). Хойнун санынын кожумактарын шын бжири. Чангыстын санында чуве аттарын падежтерге оскертири, падежтерин ылгап билири.

Утка талазы-биле чоок болгаш удурланышкак чуве аттары.

Бодалды шын чиге илередирде чоок уткалыг чуве аттарындан эн тааржырын шилип билири.

ДЕМДЕК АДЫ. Демдек ады, оон утказы, айтырыглары. Демдек аттарын чуве аттары-биле ажыглаары. Утка талазы-биле чоок болгаш удурланышкак демдек аттары. Бодалды шын болгаш чиге илередир демдек адын шилип билири.

ЭДЕРИНЧИЛЕР. Эдеринчилернин дугайында ниити билиг. Эн хереглеттингир эдеренчилерни (дээш, дег, дугайында, -биле, ышкаш, башка) практика кырынга ажыглап билири.

КЫЛЫГ СОЗУ. Кылыг созу, оон айтырыглары. Кылыг созунун уелерге оскерлири (амгы уе, эрткен уе, келир уе). Болбас кылдыныг илередир кылыг состери.

ДОМАК. СОС КАТТЫЖЫЫШКЫНЫ. Медээ, айтырыг, алгы домактары (чугаалаар сорулгазынын аайы-биле), кыйгырыг болгаш кыйгырыг эвес домактар (у наяны-биле).

Кол сос, соглекчи—домактын чугула кежигуннери. Ийиги черге кежигуннер (хевирлерге чарбас). Домакта состернин харылзаазы. Делгеренгей эвес болгаш делгеренгей домактар. Домак соолунге улуг сек, айтырыг, кыйгырыг демдектери.

Сос каттыжыышкыны. Сос каттыжыышкынында состернин харылзаазы. Сос каттыжыышкынында озек болгаш чагырткан сос.

СОЗУГЛЕЛ. ХАРЫЛЗААЛЫГ ЧУГАА. Созуглел болгаш оон кол бодалы. Созуглелдин ады (эгеzi). Созуглелдин янзылары: тоожуушкун, чурумал, угаап боданыышкын (ниити таныжылга). Созуглелде даяныр состер.

Созуглелдин янзыларынын (тоожуушкун, чурумал, угаап боданыышкын) болгаш чугаа стильдеринин (чугаалажыр, албан-эзу, чечен чогаал стильдери) дугайында ниити билиг (таныжылга).

Созуглелди логика талазы-биле тонген кезектерге чарары, оларга ат (эге) бээри. Башкынын удуртулгазы-биле созуглелдин планын тургузары.

Созуглелдин кезектерин болгаш кезек бурузунде домактарны харылзаштырары (хенертен, бир катап, оон соонда, долгандыр дээн чергелиг состер- биле, ат оруннаны болгаш эвилелдер дузазы- биле).

Созуглелдернин кол бодалын тодарадыры. Тоожуушкун янзылыг созуглелдин тургузуунун схемазы (эгеzi, кол кезээ, тончузу).

Белен азы коллективтиг тургускан план эзугаар тоожуушкун янзылыг созуглелдин эдертии (аас- биле).

Баш удур белеткел-биле элээн каш сюжеттиг чуруктар азы чангыс чурук езугаар оореникчилернин корген-билгенинге хамаарышкан (оюннар, хайгааралдар, экскурсиялар дугайында дээш о.ө.) аас болгаш бижимел чогаадыглар. Чурумал болгаш угаап-боданыышкын хевирлиг 2—3 хире домактарны аас болгаш бижимел ажылдарынче кирири.

Бодунун дугайында кыска чага бжири.

Ээлдек-эвилел болурунун дурумнери. Аас болгаш бижимел чалалга, байыр чедиришикини.

Дилег илередиринин состерин ажыглаары.

СЛОВАРЬЛЫГ МЕРГЕЖИЛГЕЛЕР(бо ажылды ооредилге чылынын дургузунда чорудар)

Ангы-ангы чугаа кезектеринге хамааржыр чангыс дазылдыг состер тывары. Утка талазы-биле чоок болгаш удурланышкак состер тывары.

Бодалды илередирде эн херек состу шилип билири.

ЧЫЛ ДУРГУЗУНДА ООРЕНГЕНИН КАТАПТААРЫ. Созуглел болгаш домак. Медээ, айтырыг, алгы домактары. Кыйгырыг домактары.

Состун тургузуу. Ажык эвес уннернин ужуктерин шын бжири. Чугаа кезектери: чуве ады, демдек ады, кылыг созу, сан ады, эдеринчилер..

КТП тыва дыл, 3 класс.

Номер урока	Тема урока	Домашнее задание к следующему уроку
1	Домак.	ар.4 М.3
2	Сос. Слог	ар.6. М.9
3	Медээ, айтырыг, кыйгырыг домактары.Домакта сөстөрнүң аразында харылзаазы.	ар.7 М.10
4	Кым? Чүвү?-деп айтырыгларга харыылаар сөстөр.	ар.12 М.25
5	Канчап тур?- деп айтырыгларга харыылаар сөстөр.	ар.14. М.28
6	Хуу аттарга улуг ужук	ар.15 М.31
7	Кандыг?-деп айтырыгларга харыылаар сөстөр.	ар.17 М.35
8	Диктант	дурумнер катаптаар
9	Частырыглар-биле ажыл	дурумнер катаптаар
10	Уннер болгаш ужуктер. Ажык болгаш ажык эвес уннер.	ар.20 М.42
11	Ажык уннер.	ар.22 М.48
12	Кыска болгаш узун ажык уннер	ар.23 М.53
13	Өк-биле адаар ажык үннер	ар.26 М.60
14	Өк-биле адаар ажык үннер	ар. 28 М 64
15	Кадыг (ъ)демдек болгаш чымчак (ь) демдектерлиг сөстөр.	ар.30 М.70
16	Е,Е,Я,Ю деп ужуктерлиг сөстөр	ар.32 М.76
17	Е,Е,Я,Ю деп ужуктерлиг сөстөр	ар.33 М.79
18	Ажык эвес уннер.Ыткыр болгаш дулей ажык эвес уннер.	ар.35 М.86
19	Ажык эвес уннер.Ыткыр болгаш дулей ажык эвес уннер.	ар.36 М.89
20	Сөс иштинге ажык эвес үннерни шын бижири.	ар.38 М.95
21	Эгезинде п болгаш т бижиир сөстөр	ар.40 М.99
22	Катаптаашкын. Уннер болгаш ужуктер	ар43 М.108
23	Диктант.	ар.41 М.102
24	Частырыглар-биле ажыл	ар.42 М.105
25	Состун тургузуу (составы). Дазыл	ар.44 М.113
26	Чогаадылга кожумактары	ар 46 М 116
27	Оскертилге кожумактары	ар.47 М.118
28	Чангыс дазылдыг сөстөр	ар.49 М.124
29	Сөс иштинге катаптаан ажык эвес үжүктөрни шын бижири	ар.50 М.130
30	Тып, тик, төк, тырт, теп, тут деп сөстөргө кожумактар немежирге шын биж-ри	ар.51 М.134
31	(-дир,-дур, -дүр,-тыр, -тир,-тур)-деп артынчы сөстөрни шын бижири	ар.55 М.141
32	Дефистеп бижиир нарын сөстөр	ар.56 М.145
33	Катаптаашкын. Сөстөр	ар.58 М.152
34	Хыналда диктант	
35	Частырыглар-биле ажыл.	ар.59 М.153
36	Чугаа кезектериниң дугайында ниити билиг	ар.60 М.156

37	Чуве ады	ар.62 М.160
38	Кым? Чуу? Кымнар? Чулер? - деп айтырыгларга харыылаар чүве аттары	ар.65 М.167
39	Кым? Чуу? Кымнар? Чулер? - деп айтырыгларга харыылаар чүве аттары	ар 68 М. 174
40	Чуве аттарының саннарга өскерлири.	ар.70 М.178
41	Чуве аттарының падежтерге өскерлири	ар.73 М.186
42	Чуве аттарының падежтерге өскерлири	ар.74 М.189
43	Чуве аттарының падежтерге өскерлири	ар.76 М.192
44	Чуве аттарының падежтерге өскерлири	ар 78 М 200
45	Чуве адынын хамаарылга хевири	ар.77 М.201
46	Хыналда диктант	
47	Частырыглар-биле ажыл	
48	Катаптаашкын	
49	Хуу аттарны шын бижири	ар.80 М.206
50	Географтыг хуу аттарны шын бижири	ар.82 М.209
51	Катаптаашкын. Чуве ады	ар.85 М.216
52	Эдертиг	
53	Частырыглар-Биле ажыл	
54	Демдек адынын дугайында ниити билиг	ар.88 М.224
55	Демдек адынын дугайында ниити билиг	ар89 М. 229
56	Чоок болгаш удурланышкак уткалыг демдек аттары.	ар.92 М.240
57	Чоок болгаш удурл-к уткалыг д.аттарын шингээдиң алганынга быжыгл-н.	ар.93 М.243
58	Демдек адының чогаадылга кожумактары.	ар.92 М.238
59	Катаптаашкын.	ар.94 М.249
60	Катаптаашкын. Бот-ажыл.	ар99. М.257
61	Эдертиг	
62	Диктант	
63	Частырыглар-биле ажыл	ар.97 М.254
64	Сан адының дугайында ниити билиг.	ар.99 М.258
65	Түң болгаш дугаар сан аттары.	ар.100 М.261
66	Сан аттарын шын бижири.	ар.102 М.265
67	Эдеринчилер.	ар.104 М.273
68	Кылыг сөзүнүң дугайында ниити билиг.	ар.105 М.277
69	Кылыг сөзүнүң чуве ады-биле холбаазы. Домакка ролю.	ар.107 М.282
70	Кылыг сөзүнүң болур болгаш болбас хевирлери.	ар.108 М.287
71	Чогаадыг "Кышкы оюннар" (ар. 108)	ар.109 М.290
72	Кылыг созунун уелерге өскерлири.	ар.111 М.295
73	Кылыг созунун амгы уези.	ар113 М. 303
74	Кылыг созунун эрткен уези.	ар.114 М.308
75	Кылыг созунун келир уези.	ар.116 М.314

76	Катаптаашкын. Кылыг созу	ар. 119 М 319
77	Хыналда диктант «Чаъс мурнунда» (ар 85)	
78	Частырыглар-биле ажыл.	
79	Домак дугайында ниити билиг.	ар.121 М.323
80	Домак. Харылзаалыг чугаа.	ар.123 М.329
81	Медээ, айтырыг, кыйгырыг, домактар.	ар.125 М.335
82	Медээ болгаш айтырыг домактары.	ар.126 М.338
83	Домактар тургузары. Диалог чугаа.	ар.128 М.347
84	Домактын чугула кежигуннери.	ар.132 М.354
85	Домактын чугула болгаш ийиги черге кежигуннери.	ар.132 М.156
86	Домактын чугула болгаш ийиги черге кежигуннери. Домактар тургузары.	ар.133 М.357
87	Диктант «Чүрекпен» (ар 88)	ар.133 М.358
88	Частырыглар-биле ажыл	
89	Домакта санай адаан сөстөрнин аразынга биче сек	ар.134 М.362
90	Домакта сөстөрнин аразында харылзаазы.	ар.137 М.368
91	Домакта сөстөрнин аразында харылзаазы.	ар 140 М. 375
92	Домакта сөстөрнин аразында харылзаазы.	ар 143 М.384
93	Созуглел	ар 145 М 391
94	Домак дугайында өөрөнгөн чүүлунге быжыглаашкын.	ар.139 М.372
95	Эдертиг	
96	Частырыглар-биле ажыл	
97	Үннер болгаш үжүктөр	ар.142 М.380
98	Сөс.Сөстүң тургузуу.	ар.144 М.389
99	Чугаа кезектери.	ар.146 М.393
100	Диктант «Арга- арыг» (Ар.98)	ар.148 М.397
101	Частырыглар- биле ажыл	ар.149 М.400
102	Түңнел кичээл	